

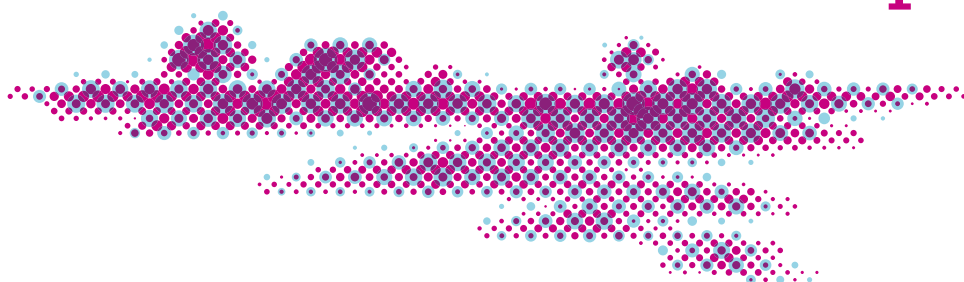
Voorste en Achterste Diep

FOTO: KARLA LEEFTINK

Het Drentse Landschap

FIETSRROUTE 44 KM

Deze route laat je kennismaken met het afwisselende landschap rond Borger. De heuvels van de Hondsrug waar je even op de trappers moet staan. De lange rechte einden door het veenkoloniale landschap waar je blijft geen wind tegen te hebben of een bui regen. De route brengt je over mooie fietspaden door uitgestrekte bossen, langs uitbundig bloeiende groenlanden, over schelpenpaadjes langs de es. Je passeert kronkelende beekjes, stille kanaaltjes en moerassen vol leven.

Startpunt

Parkeerplaats Hunebedcentrum,
Hunebedstraat 27, 9531 JV Borger
[Routebeschrijving](#).

Lengte route 44 km

GPS-startpunt

52°55'49.6"N 6°48'04.0"E

Karakter route

Het grootste deel van de route gaat over
fietspaden en rustige weggetjes. Hier en daar
kom je over doorgaans goed berijdbare
zandpaden en schelpenpaadjes.

Afkortingen

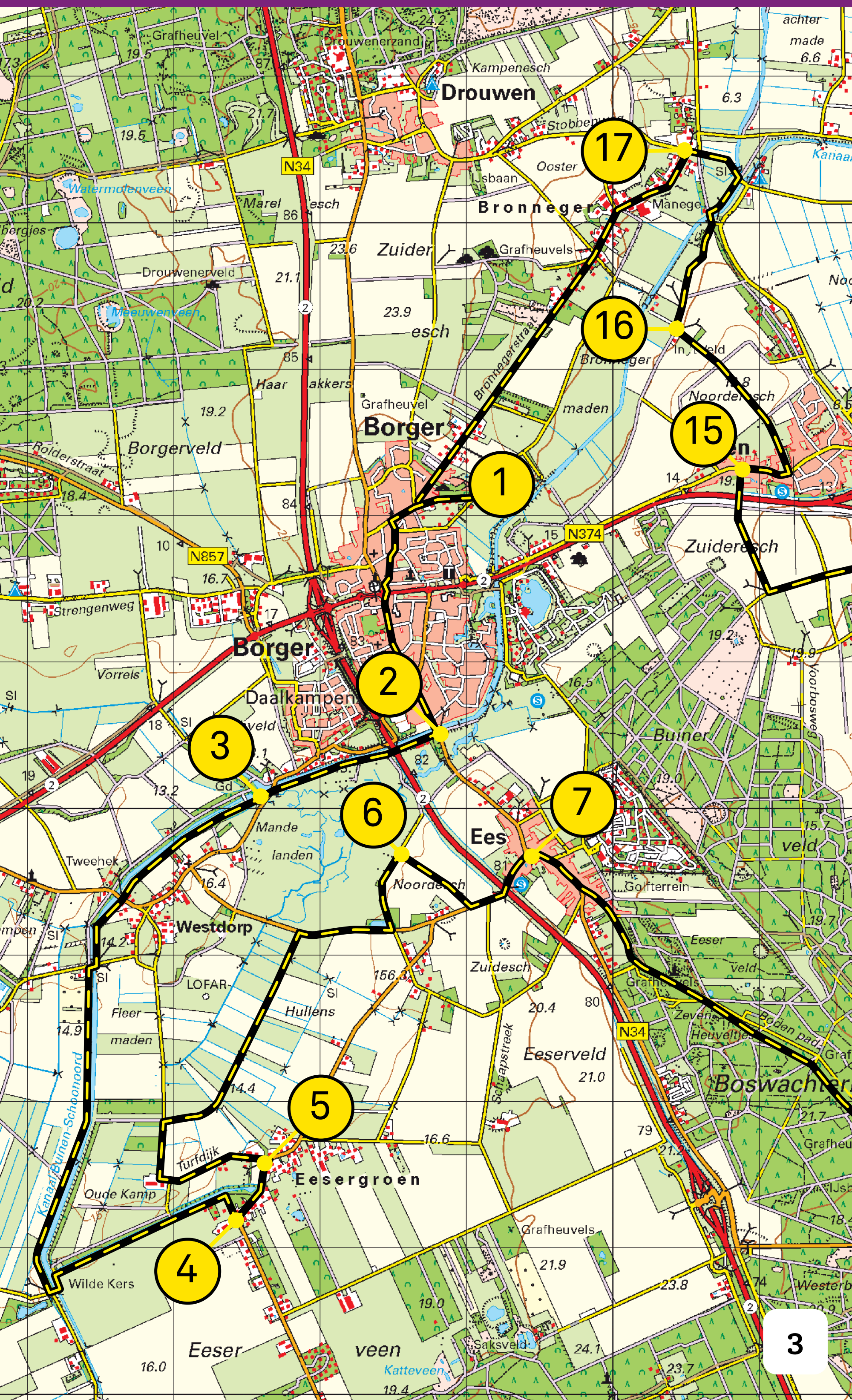
LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor,
KP knooppunt

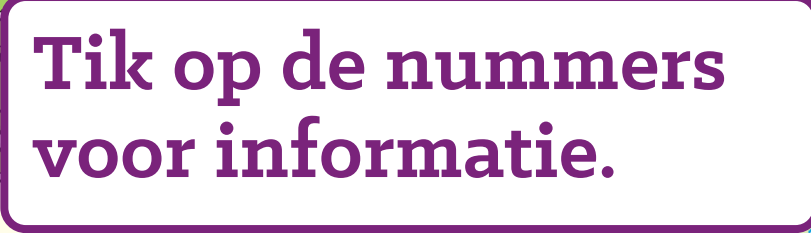
Let op:

naar KP = route volgen tot het grote
knooppuntbord
richting KP = route in deze richting volgen tot
nieuwe aanwijzing

-
- Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader
of iBooks.
 - Printen: maak gebruik van de mogelijkheden
van uw eigen printer. [Zie tips](#).

Borger-Voorste en Achterste Diep

Inleiding

Onderweg maak je kennis met het brongebied van de Hunze. Het riviertje heeft twee bovenlopen: het Voorste Diep en het Achterste Diep. Het Voorste Diep ontstaat ten westen van de Hondsrug in de velden rond Westdorp. Het Achterste Diep komt aan de andere kant van de Hondsrug achter Exloo uit het veen tevoorschijn. Vanaf Gasselternijveen gaan Voorste Diep en Achterste Diep samen als Hunze noordwaarts.

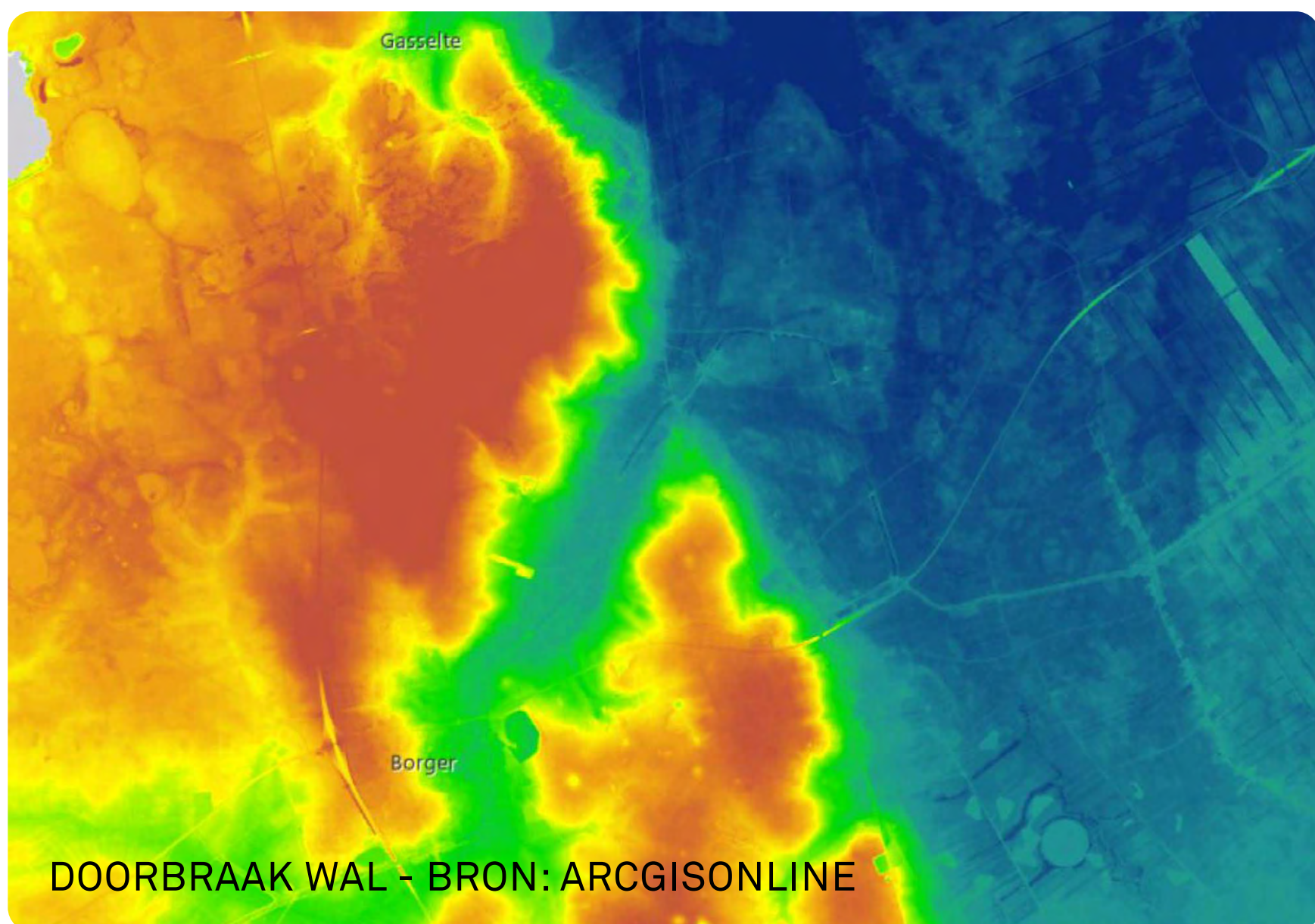

1 Doorbraakdal

kaart

- Vanaf parkeerplaats RA richting dorp.
- Borden naar KP40 volgen naar rotonde in centrum.
- Bij kerk rotonde naar links oversteken naar Hoofdstraat naar KP22.
- Hoofdstraat wordt Eeserstraat.

Meer dan honderdduizend jaar geleden vond een gebeurtenis plaats die tot op de dag van vandaag bepalend is geweest voor het landschap nu. De Saale-ijstijd had de Hondsrug gevormd.

Toen zich aan het eind van de ijstijd zoveel smeltwater aan de westkant verzameld had, brak het water door de Hondsrug en ontstond een diep doorbraakdal ten zuiden en oosten van het huidige dorp Borger. Het dal werd

later het domein van het Voorste Diep. In de jaren twintig van de vorige eeuw werd door het beekdal het Kanaal Buinen-Schoonoord gegraven.

2 Mandelanden

kaart

- Over brug RA naar KP17.
- Klinkerweg wordt schelpenpaadje.
- Na viaduct via pad door boomsingel even naar kijkheuvel Mandelanden en weg vervolgen.

Vanaf de kijkheuvel heb je een prachtig uitzicht over de Mandelanden van Het Drentse Landschap. De reconstructie van de oorspronkelijke beekloop van het Voorste Diep in de Mandelanden begon in 2012. De Mandelanden waren vroeger de gemeenschappelijke groenlanden van de boeren van Westdorp. Het woord 'mande' in de naam betekent dan ook

‘gemeenschappelijk’, denk aan het woord ‘mandelig’. Het graven van het Kanaal Buinen-Schoonoord, ontginningen en ruilverkavelingen hadden het oorspronkelijke beekdal doen verdwijnen. Vanaf de kijkheuvel zie je hoe de natuur zich binnen de kortste keren weer over de Mandelanden ontfermd heeft.

3 **Haventje Eesergroen**

kaart

- Bij KP17 verder naar KP57.
- Bij KP57 fietspaadje LA richting KP07.
- Bij haventje Eesergroen doorgaande weg LA.

In 1930 werd de Zijtak van het Kanaal Buinen-Schoonoord gegraven naar het ontginningsdorpje Eesergroen. Het dorp ontstond in 1882 toen het Eeserveld ontgonnen werd en de eerste pioniers zich hier vestigden.

Dat het kleine Eesergroen destijds twee cafés had, zal niemand verbazen, maar twee kerken? Het zijn inmiddels allang geen kerken meer, maar als je het adres weet, zijn de gebouwtjes nog steeds herkenbaar: het zwarte houten Vrijzinnig-Hervormde kerkje (Dorpsstraat 11) en het witte orthodoxe kerkje Maranatha (Dorpsstraat 6).

4 Voormalig veengebied

kaart

- Eerste weg LA, Turfdijk.
- Weg maakt haakse bocht naar rechts.

Dit deel van de route komt door het voormalige veengebied tussen de Hondsrug en de Rug van Rolde. In het boerenland links van de weg lag de oorspronkelijke bovenloop van het Voorste Diep. Het is van zo'n slechte landbouwkundige kwaliteit dat sommige

eigenaren, zoals je ziet, de grond zelfs braak laten liggen en zo de natuur de kans geven zich over het gebied te ontfermen.

5 Waterberging Mandelanden kaart

- **Neem eerste weg RA.**
- **Einde weg RA.**
- **Op kruising bij bosje LA.**
- **Bij bord Doodlopende weg even RD naar stuwtje Voorste Diep.**

Je bent terug bij de Mandelanden. Naast natuurontwikkeling ging het bij dit project ook om waterberging. Bij een grote wateraanvoer kan in het gebied ruim 160 duizend kubieke meter water tijdelijk worden opgeslagen.

Links van het pad ligt een zogeheten knijpstuw die ervoor zorgt dat het water op gepaste wijze de Mandelanden verlaat. Vissen kunnen het stuwtje moeiteloos passeren.

Rechts van het fietspad moet het Voorste Diep zich in wat extra bochten wringen om op het kanaalpeil verderop te komen.

6 Ees

kaart

- Van het stuwte terug op driesprong weg LA vervolgen.
- Einde weg LA.
- Onder viaduct naar Ees.

FOTO: SAKE ELZINGA

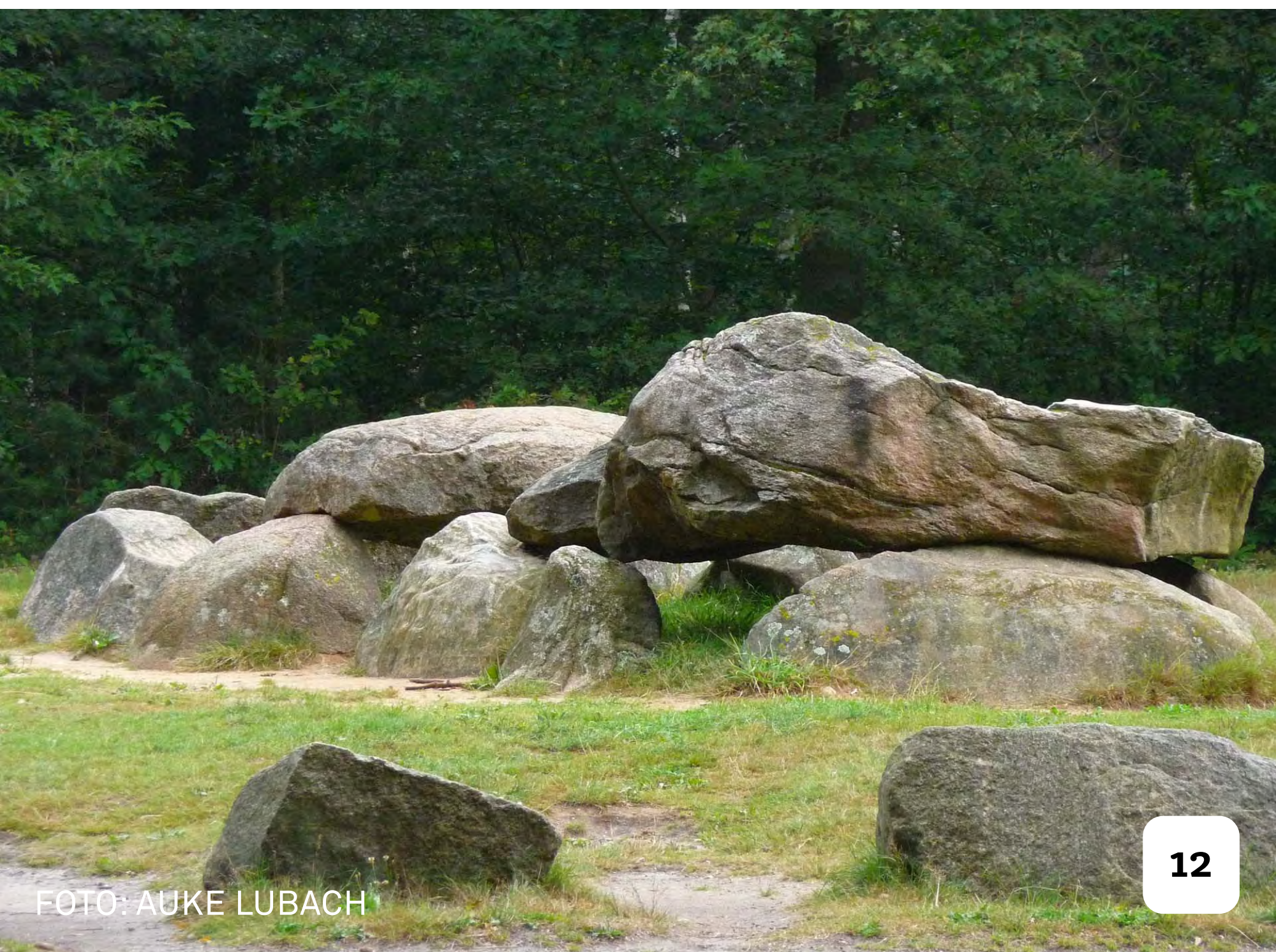
Het brinkje midden in het dorp Ees ziet er niet uit als een monumentale brink zoals de meeste andere Drentse dorpen kennen. Dit brinkje is ruim een halve eeuw geleden aangelegd. Toen de gemeente de grond daarvoor kocht van de boeren er omheen, moest men beloven dat er geen hoge bomen zouden komen. De bureen wilden hun uitzicht behouden.

Ter hoogte van het brinkje staat op het adres Dorpsstraat 11 een eindje van de weg de oudste boerderij van het dorp. Het gebouw heeft deels een vakwerkgevel uit de zeventiende eeuw. Zulke gevels hadden tussen de constructiebalken oorspronkelijk vakken die met takken en leem waren gevuld. Vanaf de achttiende eeuw werden deze vakken opgevuld met baksteen. Niet in één keer, als de boer weer een partijtje baksteen op de kop wist te tikken, vulde hij het volgende vak in de gevel.

7 Staatsbossen

kaart

- Midden in dorp RA.
- Op splitsing bij bord Doorgaand verkeer links aanhouden richting KP24.
- Weg wordt fietspad door bos.

De route brengt je door de Staatsbossen van de Boswachterij Exloo. Je komt langs hunebed D30. Elders in het bos zijn verschillende grafheuvels bewaard gebleven. Hier woonden in de prehistorie dus mensen ...

Het is vreemd om je te realiseren dat de mensen toen juist op plekken woonden waar wij niet wonen. De verklaring is dat de boeren in de prehistorie nog geen mogelijkheden hadden de zwaardere leemachtige bodems rond de huidige dorpen te bebouwen.

8 Exloo

kaart

- Einde fietspad bij huisje met rieten dak fietspad RA.
- In Exloo bij doorgaande weg LA richting KP20. In Exloo steeds RD.

De dorpsnaam Exloo laat zich eenvoudig uitleggen. Het gaat om 'ek' en 'loo', ofwel 'eikenbos'. Sinds de prehistorie is dit 'dorp in het eikenbos' een prima plek om te wonen. De inwoners van Exloo hadden alles bij de hand om een goed bestaan op te bouwen: akkers op de es, weiland en hooiland in het Hunzedal en alle ruimte voor de schapen op de hei.

9 Grafheuvel

kaart

- Na monumentale boerderij tegenover huisnr. 22 betonweggetje RA.
- Weggetje wordt schelpenpaadje.
- Paadje tot doorgaande weg vervolgen.

Bijna tot in het huidige Exloo zijn resten van prehistorische bewoning zichtbaar gebleven, zoals de grafheuvel langs het schelpenpaadje aan de oostkant van het dorp.

10 Droogdalen

kaart

- Einde paadje LA en meteen links aanhouden naar KP09, Valtherzandweg.

Op het fietspad door het bos kom je achtereenvolgens langs een grafheuvel, het vervallen hunebed D31 en het keienkunstwerk Mental Map van Petra Boshart. Recht voor je en op de open strook rechts kun je het geologische verschijnsel droogdal mooi zien. Droogdalen ontstonden in de koudste perioden van de Weichsel-ijstijd toen de bodem permanent bevroren bleef. Als de temperaturen 's zomers boven nul kwamen, kon het dooiwater de bodem niet in. Het water

vormde diepe dalen vanaf de Hondsrug door steeds laagjes bovengrond weg te spoelen. Na de ijstijd verdween de vorst uit de bodem. Het regenwater kon weer in de bodem wegzakken en het dal kwam droog te staan. Vandaar de term droogdal.

11 Zoersche Landen

kaart

- Bij KP09 LA richting KP04.
- Na haakse bocht op driesprong LA.

In de Zoersche Landen van Het Drentse Landschap vindt het Achterste Diep zijn oorsprong. De naam komt van het Drentse ‘zoer’ (zuur) en dat heeft uiteraard betrekking op de venige bodem. Op de hogere delen ontwikkelt zich een vochtig eiken-beukenbos, terwijl op nattere gedeelten elzenbroekbos ontstaat. In 2014 konden enkele percelen

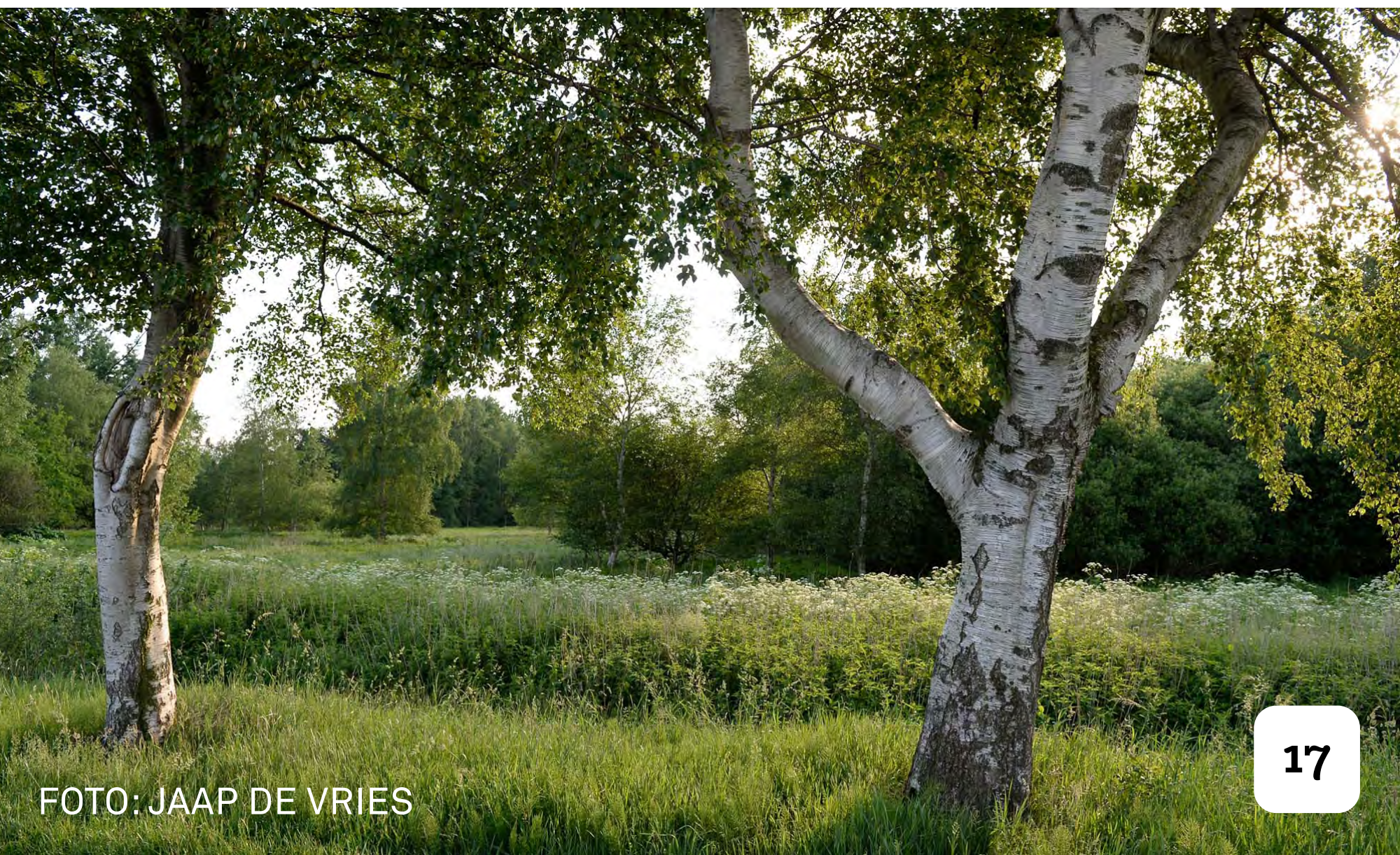
landbouwgrond aan het terrein toegevoegd worden die speciaal als woongebied voor de bever werden ingericht. Zo'n kletsnat bos blijkt een perfecte leefomgeving voor bevers. Inmiddels zijn de Zoersche Landen meer dan honderd hectare groot.

12 Boermastreek

kaart

- Op volgende driesprong LA
- Einde Boermastreek doorgaande weg oversteken.
- Op fietspad RA en direct daarna weggetje LA.

De Boermastreek dank zijn naam aan Albert Boerma die zich hier halverwege de negentiende eeuw als boer vestigde. Feitelijk is het het laatste stukje van de smalle zandrug langs de oostkant van het Hunzedal waar van noord naar zuid dorpen als Zuidlaarderveen, Gieterveen en Buinerveen op ontstonden.

13 Lofar-gebied

kaart

- Op kruising met doorgaande weg LA.
- Eerste weg RA. (Bord Doodlopende weg geldt hier niet voor fietsers)
- Weg vervolgen tot eind.
- Einde weg op driesprong LA.
- Op doorgaande weg LA over parallelweg.

De Astron-organisatie kocht 300 hectare veenkoloniale landbouwgrond dat rond 2010 als antenneveld voor het Lofar-project werd ingericht. Het Lofar-antennesysteem is op dit moment de grootste radiotelescoop ter wereld. Astron heeft het gebied aan Het Drentse Landschap overgedragen en inmiddels is het gebied ingericht als moerasgebied rond het Achterste Diep. Links langs het weggetje ligt

een natte slenk die op het Achterste Diep afwatert. Het moeras is een paradijs voor watervogels. Eens per jaar wordt het peil tijdelijk verlaagd om er te kunnen maaien.

Zo voorkomt Het Drentse Landschap dat het gebied met elzen dichtgroeit. Deze voorwaarde heeft Astron gesteld om waarnemingen zo min mogelijk te verstoren.

14 **Zuideresch Buinen**

kaart

- **Eerste weg RA richting KP23.**
- **Eerste kruising RD.**
- **Op T-splitsing bij paddenstoel RA.**
- **Autoweg oversteken.**

Op de Zuideresch van het dorp Buinen ervaar je de hoogteverschillen in het landschap.

Inmiddels ben je zo'n vijftien meter geklommen ten opzichte van de weg door het Lofar-gebied.

15 Noorderesch Buinen

kaart

- In Buinen op doorgaande weg RA.
- Na grote kei bij bordje 'Hoofdstraat 3 en 5' weggetje LA.
- Fietspaadje RD.

Vanaf de Noorderesch van Buinen heb je het meest spectaculaire uitzicht over het doorbraakdal bij Borger. Eens lag er géén laagte tussen Buinen en de Hondsrug bij Borger en Bronneger. Aan de overkant op de flank van de Hondsrug zie je brede geulen naar beneden lopen. Ook dit zijn droogdalen uit de Weichsel-ijstijd.

16 Inlaat Voorste Diep

kaart

- Einde fietspaadje RA.
- Einde fietspad LA over bruggetje en direct RA over schelpenpaadje.
- Bij brug even RD naar inlaat Voorste Diep. Vervolgens terug en RA.

Als je bij de brug even doorfietst, zie je de inlaat van het laatste stuk van het Voorste Diep. Bij het graven van het Kanaal Buinen-Schoonoord werd tot hier gebruikgemaakt van het beekdal van het Voorste Diep. Op dit punt echter scheiden hun waterwegen en gaat het Voorste Diep op weg naar zijn ontmoeting met het Achterste Diep, ruim 3 kilometer verderop.

FOTO: HET DRENTSE LANDSCHAP

17 Terug naar startpunt

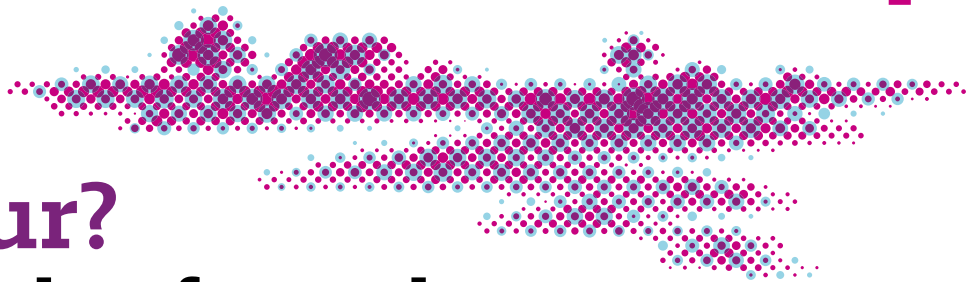
kaart

- Eerste weg LA naar Bronneger richting KP43.
- Bij KP43 weg RD vervolgen.
- In Borger op viersprong scherp LA terug naar startpunt.

Uitbreiding: bij KP43 RA naar 'Hunebed' richting KP42 om de vijf hunebedden van Bronneger te bekijken. Einde bosje zandpad scherp LA. Einde pad volgend zandpad LA naar doorgaande weg en daar RA. In Borger op viersprong scherp LA terug naar startpunt.

Het Drentse Landschap

Logeren in de natuur?

Het Drentse Landschap heeft prachtige vakantieaccommodaties beschikbaar voor liefhebbers van rust en ruimte. Een paar dagen er even helemaal tussenuit! Je verblijft midden in de natuur in een huis dat van alle gemakken voorzien is...

Je kunt de accommodaties van Het Drentse Landschap rechtstreeks boeken via

www.Buitenlevenvakanties.nl

Stichting Het Drentse Landschap

Bel tijdens kantooruren (0592) 313 552

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Teksten: Bertus Boivin, Melle Buruma

Coördinatie: Hanna Schipper

Topografie: BRT Achtergrondkaart © Kadaster/
OpenStreetMap (CC BY 4.0).

Vormgeving: Smartmobiletour.nl